

HE 78/2024 vp

Mitä seikkoja palveluiden turvaamisen kannalta olisi tärkeä ottaa huomioon?

Hallintovaliokunnan kuulemis- ja lausuntopyyntö

Satakunnan hyvinvointialue/ Kirsi Varhila

14.11.2024

Ohjauksen muutokset, suhde perustuslakiin

- Hyvinvointialuelain muutoksella (1.8.2024) valtiovarainministeriölle on jo annettu toiminnan yleiseen ohjaukseen ja talouteen liittyvä ohjaustehtävä (aikaisemmin seurantatehtävä).
 - Järjestämistapaa koskevien rajoitusten ja rahoitusmallin vuoksi hyvinvointialueiden itsehallinto on jäänyt ohueksi (vrt. PeVL 26/2017).
 - Esitetty muutos hyvinvointialuelakiin (HE 78/2024) kaventaa hyvinvointialueiden perustuslaillista itsehallintoa entisestään.
 - Esitetyn lainmuutoksen ja erityisesti uuden 13b§:n mukaisen neuvottelumenettelyn kriteerien perustuslainmukaisuus tulisi arvioida perustuslakivaliokunnassa.

Hyvinvointialueiden neuvottelumenettelystä ja arviointimenettelystä

- Esitetyt muutokset (HE 78/2024) avaavat valtiovarainministeriölle lisää vaikutusmahdollisuutta siihen, milloin hyvinvointialueen neuvottelu- tai arviointimenettelyn kriteerit täyttyisivät.
- Neuvottelumenettelyllä (uusi 13b§) puututtaisiin merkittävästi hyvinvointialueen itsehallinnolliseen asemaan. Sen johdosta laadittavan asiakirjan (toimenpidesuosituksien) oikeudellinen merkitys ja sitovuus jää kuitenkin lakiesityksessä varsin epämääräiseksi.
 - Riskinä on, että neuvottelumenettelystä tosiasiaassa muodostuisi sarja valtionvarainministeriön virkamiesten hyvinvointialueen johdolle antamia kehotuksia yms. sopeuttaa taloutta ilman syvällistä osaamista ja asiantuntemusta järjestämisvastuun alaisiin palveluihin kohdistuvista vaatimuksista.
 - Ristiriita palveluiden järjestämistä koskevien vaatimusten ja taloudellisten realiteettien välille jäisi olemaan.
- Arviointimenettely käytännössä peruuttaisi hyvinvointialueen itsehallinnollisen aseman ja veisi toimivaltaa vaaleilla valitulta valtuustolta, mutta ei mitenkään turvaisi sitä, että hyvinvointialue pystyisi järjestämään alueensa väestölle riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.
 - Ristiriita palveluiden järjestämistä koskevien vaatimusten ja taloudellisten realiteettien välille jäisi olemaan myös arviointimenettelyssä.

Kiitos.

Satakunnan hyvinvointialue/ Kirsi Varhila